

עטרת שָׁלוֹם

עלון שבועי שיעורי מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת כי תצא

בס"ד, עט"ק פרשת כי תצא
י"ב אלול תשפ"א – שנה י"ב גליון תקע"ג

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
8:33	7:54	6:41		
8:31	7:56	6:57		
8:56	8:44	7:28		
9:03	8:51	7:34		

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כי תצא למלחמה על איביך ונתנו הוי"ה אליהך בידך ושבית שביו.
וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה (כ"א).

תאר וגו', היינו שמבואר עוד בשם מרן הבעש"ט הקדוש זלה"ה זי"ע (בעש"ט עה"ת בראשית אות קג) שאמר בשם הרמב"ן, כלל גדול בדרכי האדם להתנהג בהן בין בדבר מצוה בין בעסקיו, שיהיו כל מעשיו לשם שמים, לא להנאת עצמו, בהודמן לו דבר אחד ונפשו חשקה לעשותו, ומסופק בו אם לעשותו או יחדל, תחלה יסיר מדבר זה כל צד הנאה שיש לו אם יעשה דבר זה, ואז כשיסיר מדבר זה הנאת ותועלת עצמו, אז ישכיל ויוכל לחשוב בנקל באמיתית הדבר אם לעשותו או לאו, עיי"ש.

ביאור הפסוקים

וזה שאומר התורה שלפעמים יראה לך המצות יפת תאר שהוא בשלימות הגמור, ואינך יודע אם כן הוא האמת, אז אומר לך התורה והבאתה אל תוך ביתך וגלחת את ראשה ועשתה את צפרניה וגו' שתסיר מדבר הזה כל צד הנאה והכבוד והגאווה שיש לו אם יעשה דבר זה. ועוד צריך ליבכתה את אביה ואת אמה' להתפלל ולהתחנן לסיעתא ועזר מהקב"ה להנצל מכל פניה דקה מן הדקה ח"ו, ואחר כן תבוא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה תעשה אותה בשלימות, ואז תוכל לעלות הניצו"ק ממדת המלכות בשלימות הגמור.

רעוא דרעיון תשס"ט לפ"ק

שביאר מרן אור ישראל הבעש"ט הקדוש זי"ע (בעש"ט עה"ת כי תשא אות כג).

מדת המלכות/ קשה להכניעו

ועוד איתא ממרן הבעש"ט הקדוש (בעש"ט עה"ת ממ"ח אות מב) שמדת המלכות קשה מאוד להכניעו ולתקנו ולבררו ולעלותו לבינה על תכליתה. והמעם בזה יש לומר כי צד הרע של המלכות הוא הגאווה אני אמלוך, וכמו שכתוב באגרת הרמב"ן כי המתגאה על הבריות הוא מורד במלכות שמים, כי הוא מתפאר בלבוש מלכות השי"ת שמו, שנאמר 'הוי"ה מלך גאות לבש' (תהלים צג א). ולכן קשה מאוד להנצל מהגאווה ולתקנה. אבל שורש המלכות בקדושה, להאמין שאין שום מציאות דבר קמן וגדול שלא יהיה שם מציאות אורו והשגחתו וכחו יתברך.

תיקון ארץ ישראל מדת מלכות

וזה שמרמזו כאן רש"י ושבית שביו לרבות כנענים שבתוכה, ואע"פ שהן מו' אומות. היינו שבארץ ישראל שהוא בחינת מלכות לא היו יכולים לעלות הניצו"ק שבתוכם, משא"כ במלחמת הרשות שבחזון לארץ שם היו יכולים לעלות גם הכנענים שבתוכה, כי באר"י שהוא פלטרין של מלך בחינת מלכות קשה מאוד לעלותם.

כלל גדול בדרכי האדם

וממשיך התורה לומר איך הוא יכול לעלותם וראית בשביה אשת יפת

כנגד יצר הרע

פרש"י במלחמת הרשות הכתוב מדבר. והביאור בזה יש לומר שרש"י כתב אח"כ 'ולקחת לך לאשה' לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע. וכן איתא בזוהר חדש, 'על איביך' דא איהו יצר הרע. וכן הוא בארוכה בלקומי תורה ממרן הארז"ל.

הרשות נתונה

וזהו שמרמזו כאן רש"י, שבמלחמת הרשות הכתוב מדבר, הכוונה בזה, דהנה השם יתברך ברוך הוא נתן באדם שני יצרים יצר טוב ויצר הרע, ונתן לאדם בחירה חפשית, לבחור באיזה דרך שהוא רוצה לילך. וכמו שאומרים חז"ל כמסכת אבות (פ"ג מט"ו) והרשות נתונה. ופירש הרע"ב, בידו של אדם לעשות טוב ורע, כדכתיב ראה נתתי לפניך היום את החיים וגו' (דברים ל טו).

תכלית בריאת האדם

והנה תכלית בריאת האדם בשני יצרים, שישתדל האדם לעשות מיצר הרע יצר טוב, ולעבוד את השם יתברך בשני יצרים כמו"ש 'בכל לבבך' (דברים ו ה) בשני יצריך, כדאיתא בגמרא (ברכות נד). כיצר טוב וכיצר הרע.

להכניע המדות רעות לעבודת השם

והנה כל העבודה להכניע את היצר הרע הוא בזי"ן מדותיו של האדם חג"ת נהי"ם שבהם יש צד הרע וצד הטוב, להחזיר כל המדות רעות לעבודת השם יתברך, וכמו

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

שֶׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהֵאָרַבְתָּ מֵיָמִים (כב ז)

איתא במדרש (דב"ד ו ז) אם קיימת מצוה זו, אתה ממהר לכא מלך המשיח, שכתוב בו שלוח, שנאמר (ישעיה לב ב) 'משלחי רגל השור והחמור'. ולדרכנו בס"ד יש לומר, הא"ם ר"ת אליהו מ'שיח כמבואר בספ"ק נועם מגדים. וזה איתא עוד במדרש, אם קיימת מצוה זו, אתה ממהר את אליהו הנביא, שנאמר (מלאכי ג כג) 'הנני שולח לכם את אליהו'. וזה לדעתי מרמז ג"כ תיבת הא"ם ר"ת אליהו מ'לאך ה'ברית.

'פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרא

גְּדֻלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת כְּסוּתָךְ אֲשֶׁר תִּכְסֶהָ (כב יב).

ר"ל, ידוע הוא שעל כל רמ"ח אברי האדם ושם"ה גידיו, צריך בר ישראל לראות שיעשה ויקיים כנגדן תרי"ג מצות, כדי שתשרה על כל אבר ואבר שם הוי"ה ב"ה, כדאיתא בשער הקדושה לרח"ו (שער א). לזה כתיב גדולים תעשה לך היינו שיתגדל על כל אבר ואבר שלך. על ארבע כנפות כסותך שהוא נגד ד' אותיות שם הוי"ה, אשר תכסה בה ששם הוי"ה ב"ה תשרה עליך.

'בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרא

לֹא תִרְאֶה אֶת חֲמוֹר אֲחִיךָ אוֹ שׂוֹרוֹ נִפְלִים בְּדָרְךָ וְהִתְעַלְמֶתָ מֵהֶם הֲקִים תְּקִים עִמּוֹ (כב ד)

ומצות עשה של הקם תקים עמו בסוד 'צור ישראל קומה בעזרת ישראל' שישתלם הקומה בעזרת ישראל, ולכן מצוה לסייע לחבירו להמעינו במעשים טובים שישתלם הקומה שלו, ולא יצטרך שיתגלגל בגילגול. ומצות טעינה בשכר (כבא מציעה לב). כי יש לו חלק במצות שעושה חבירו כשמשסייע לו, וכן לפעמים בא נשמה בעיבוד לסייע לתורה ומצות ונוטלת חלק עמו, וזהו הקם תקים עמו שגם אתה תקים עם חבירך.

'אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרא

לְמַעַן יִבְרַךְ הוֹי"ה אֶלְהֵיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ (כד יט)

בענין התחלת ברכת 'בתיבה וחתימה טובה' כתב לי ש"ב ויד"ג הרה"ח החו"ב שלשלת היוחסין מוה"ר ישראל ענגעלסבערג נ"י מלובלין, בן הרב הגאון החסיד מוה"ר יהיאל זצ"ל אבד"ק קמורוב, שבצעמו שמע מפי הרה"צ מוריני רבי יעקב משה מקאמארנע זצ"ל, בהיותו בלובלין, שקיבל מהגנדי הק' מטריסק זצ"ל שקיבל מוקינו (הרה"ק ר' מנחם נחום) ממשערנוביל, שקיבל מהבעש"ט זי"ע, שקיבל מרבו אחיה השילוני. שממ"ו באב עד ראש השנה, שכמה פעמים שאחד מברך לחבירו ב'כתיבה וחתימה טובה', כמו כן שגייע ימי ראש השנה, אשר כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, כמספר הזה יהיה לו אז מליצים טובים בשמים אשר ילמדו עליו זכות. וסיים הרה"ק מקאמארני זצ"ל, ואני הוספתי כי 'חמשה עשר באב' גימטרייא 'בתיבה וחתימה טובה'. עכלה"ק.

קובץ הנאר להגאון ר' צבי הירש פרידלינג זצ"ל אב"ד ביסקאוויץ (שנה מו, תרצ"ז לפ"ק, כרך איב עמ' מז אות ב')

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

אחת דעת איזה איש, ומוזה המשך רחמים על בנו, ופסקו לו חיים, כי לא על חנם יצא שניאה מפיו לומר לו גנב.

ובן צדיק זה יש בו איזה צד רע בקרבנו, ויש לו יסורים לכופו, ומוזה יארע לו איזה הטאים קטנים ודקים, וזהו והוציאו אותו אל זקני עירו יומין דעתיקא שבת (וזה"ק ח"ג קצז:), ושם נרשמו עבירות הדקות, ואל שער מקמו ושם בתרע בית דינא דנין על עבירות הגלויות, אבל לצדיק כזה כי דינא דאבא ואמא קריבין לו, ולכן מקרבין הכל לבי דינא דעתיקא כמבואר בוהר (ח"ג קלו:). כי דינא דעתיקא נטיון לזכות תדיר סלה, דא ב"ד דעתיקא ע"ש.

ומדוקדק היטב, מתחלה והוציאו אל זקני עירו לדרון על הדקות והקלות אל זקני עירו, ואל שער מקומו תרע בית דינא בהיכל זכות, ובאמת שער מקמו קריבין אינון (שם), ואינון רואין אצל הצדיק שקרוב להם שום חטא, כי חטא גדול אין לו, והדקות, מחמת קורבה אין רואין שום חטא, ולכך ואמרו אל זקני עירו, כי שער מקומו יצא משם זכאי, ולא נשאר אלא אמירה ואמרו אל זקני עירו.

בגנו זה סודר עדיין איננו מזוכך בדעת שלם, ואמר ומה עדיין יש בו מרירות וטועם מעם מר בתורה ממים המרים, ולזה איננו שמע להחיות עצמו בחיות אמיתי תורה ותפלה, בקלנו, ועדיין זולל באיזה תאוה וסכא בהאוות עוה"ל, ולזה יצא הפסק מבי דינא דעתיקא, ורגמהו כל אנשי עירו כאבנים באותיות ובדבורים, עומדין עזי פנים שבעירו ומחרפין ומגרפין ומבזין הצדיק הזה, ומחלישין דעתו ומת, כי מאן דנחית מדרגא דיליה קרוי ביה מיתה, וסובל ביונות וחרופין וגרופין נחשב לו למיתה ולגילגול, אז תדע כשעומדין עליך בחלישות דעת הרבה. אזי בערת הרע מקרבך אזי אני מבשרך שכל הרע שבקרבך על ידי שתסבול חרופין וחלישות דעת הרבה מאינון רישי ערב רב, יתבער הרע לגמרי ממך, חלף חלף לו, וכל ישראל ישמעו שמע חכמתך ומדיגיתך הקדושה, ויראו בחד יוד מלשון אור והארה, כל הנשמות ישראל יאירו ממך בהארה נפלאה, אמן כן יהי רצון.

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרא

כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹדֵה אֵינּוֹ שָׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וַיִּסְרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֶלְיָהֶם (כא יח).

ויש לדרוש פרשה זאת על פי דרך עבודה אמיתי, כי יהיה לאיש דא קב"ה, בן דא ישראל צדיק הדור, סודר מן הדרך הרע, כי יש בו מעט רע, והוא לוחם מלחמות ומכניע הרע בן סור"ר [מספר] תנ"ה ס"ג, שם המלחמה עיין לק"ת חגר חרבך על ירך, בן סורר מכח אלו האורות של חרב גלית תנ"ה כמבואר ביחודים, ותנ"ה הוא שם קדוש מע"ב שמות, והוא חרבו של גלית הפלשתי תנה, אין כמות להלחם באויבי ה', ושם ס"ג שורש כלי זין. ומורה כמעט ג'ם ברכות יעמה מורה' (תהלים פד ז), מורה הוראות וצדיק גמור.

אעפ"כ לא הגיע עדיין למדרגות החסידות שיהא מומבע כמוב, ויש בו עדיין צד הרע, שבהכרח להלחם עמו יומם ולילה איננו שומע בקול אביו ובקול אמו עיין לקומי [תורה] וירא, כי כל נשמה יש לו לבוש מאביו ואמו, והלבוש זה מסייע לתורה ולמצות אם נודרך לגמרי, וכל שפע היוורת עליו הוא על ידי לבוש זה, ואם אביו ואמו לא קידשו עצמן, והוא לא יזכך עדיין לבושו, זה הלבוש מוזיק לו כמו היצר הרע, וזה הלבוש רוא דקול אביו וקול אמו אם הוא אינו מזוכך, מושכו הלבוש של אביו לתאות רעות, כסופין והנאין דהאי עלמא, וקול אמו מושכו לכל מדת רעות כעם וגאווה, והוא איננו שמע בקול אביו ובקול אמו. ויסרו אתו שיש לו עדיין יסורים לכוף צד הרע והתאות, אעפ"כ לא ישמע אליהם וכופה את הרע בכל יכולתו.

אעפ"כ לפעמים נכשל בעבירות דקות, מכח צד הרע שיש לו והוא תקף ועו, ולזה ותפשו בו אביו ואמו שבשמים, ומקרבין אותו לבי דינא אל זקני עירו כי דינא דעתיקא, ושם דנין על הדקות ועל הקלות, ושם נרשמו. כמו שאירע מעשה בצדיק מתלמידי מרן הריב"ש טוב שבנו אמר לאיש אחד גנב אתה, והלכין פניו על חנם, כי הפשו בבית דין של מעלה ולא היה בו שום חטא של גניבה, ופסקו מיתה לבנו של הצדיק, ובעליות שבת העלה אביו הצדיק בתפלתו את העולמות למקום גבוה מאד, ושם נמצא נרשם דבר דק על אותו האיש שגנב פעם

היכל השביעית

לקט הלכות דיני שביעית מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

בדין מרחץ שהוסקה בתבן ובקש של שביעית

ראיה מהגמרא

מחלקות הרמב"ם והראב"ד באדם חשוב

בהמה אסור להסיק בהן, היינו הסקה בעלמא, אבל פשוט שמרחץ ואפיה ובישול הוה כמלוגמא, דמאכל בהמה עושין מלוגמא לאדם, אע"פ שבזמן רביעה מגיע זמן הביעור.

סיכום השיטה מתי מותר ליהנות

אבל על כל פנים מותר ליהנות לכל מר כדאית ליה בענין הביעור, דכאן לא מיירי אלא מהיתר ספיחין, ושם בבבלי תענית (ו:) לא מיירי מאיסור ספיחין, והוא בגווי דמותר משום ספיחין, כגון העולים בשדה בור, ובשדה ניר, ובשדה כרם, ובשדה זרע, או שרוצה ללקטן לעצים, דאז לא יחול קדושת שביעית עליהם כלל, ויכול לישורף וליהנות מהם בהסקה תחת תבשילו, ובמרחץ כמו סיאח ואזוב שלקטן לעצים שעושה מהם כל צרכו בהסקה ובמרחץ (משנה שביעית פ"ח מ"א), וכיון שאין שם איסור ספיחין, מותר להאכילן לבהמה, ונהנין ושורפין עד שמגיע זמן ביעור, והיינו משתדד רביעה שניה, אבל אח"כ מגיע זמן ביעור, כמו שכתב הראב"ד (שמיטה פ"ז הי"ד) דקדושת שביעית חלה אף על העולין בכל הני"ל, ואסור ליהנות אלא כדרך שמוותר ליהנות בזמן ביעור לכל מר כדאית ליה, וכן כשמגיע זמן ביעור אסור ללקט עצים, כך נראה לנו בביאור שיטה זאת.

ביאור המשנה במרחץ

ומעתה נבוא לבאר משנתינו. 'מרחץ שהוסקה בתבן', היינו בגווי דליכא איסור ספיחין, אלא קדושת שביעית, ועושין ממנו מלוגמא לאדם, ואין כאן איסור סחורה, דמרחץ הוה כמוכר, דנר לאחד נר למאה, וכן מרחץ לאחד מרחץ למאה, ומותר להזיע ולרחוץ ואין כאן דרך סחורה, אבל צריך שלא ליהנות בחנם, אלא בשכר, והדמים הם קדושת שביעית, אבל אדם חשוב אסור לירחוץ, דלא יאמרו שהתבן היה מספיחי שביעית, דאסור ליהנות מהם עד החנוכה דהיינו עד הרביעה.

ביאור הרמב"ם במשנה

והרמב"ם אסביר לה בגוון אחר, דהבלין יסבור שהכל מותר, ואתי להסיק בדברים שריחם נודף, כי יאמר מה לי תבן וקש שיש בהם קדושת שביעית או שאר דברים, והוא לא יבחין בין מאכל בהמה ובין שאר דברים.

ובזה נסתלקו כל הקושיית והמבוכות של הראב"ד, ומרן בכסף משנה, וכל השיטות מאירין ובהירין, ברוך הוא וברוך שמו.

ובבבלי תענית (ו:) הגירסא ישרה, דתנן, עד מתי נהנין ושורפין בתבן ובקש, עד שתד רביעה שניה, מאי טעמא, כל זמן שחיה אוכלת מן השדה האכל לבהמתך בבית, כלה לחיה כלה לבהמתך. וברביעה שניה הגשמים עושין את התבן זבל ולכן חייב לבער מן הבית, ומרביעה שניה ואילך חייב בביעור, ואין נהנין ושורפין ממנו. וכן הוא הגירסא בירושלמי דכאן.

דעת הרמב"ם ב'תבן' של שביעית

כתב הרמב"ם (שם פ"ד הי"ד) תבן של שביעית מותר בכל מקום, ולא גזרו עליו משום ספיחין. וצריך להבין שהרי גזרו משום ספיחין על מאכל בהמה, דאסור לאסוף ספיחי מאכל בהמה, ולא לתלשן בשביל בהמה, אלא הבהמה רועה כדרכה, ולמה יהיה התבן מותר.

ביאור דעת הרמב"ם ב'תבן'

ולכן נראה דתבן תלוי במחשבת המלקט, דלמאכל בהמה אסור ללקט, כמו כל הספיחין, ומכל שכן שאין שורפין בתבן וקש של שביעית, מפני שהוא ראוי למאכל בהמה וחל עליו איסור ספיחין, וכיון שחל עליו איסור ספיחין, אסור לעשות ממנו מלוגמא לאדם, לשרוף במרחץ, או להסיק התנור ליהנות בו באפיה ובישול, דספיחין אסורין, ומאימתי נהנין ושורפין בקש של שביעית, משתדד רביעה שניה, דאז פקע איסור ספיחין, ומותר להאכילם לבהמה ולעשות ממנו מלוגמא לאדם, כדתנן עד מתי אסורין ספיחי שביעית עד חנוכה, ופירש הראב"ד (שם הי"ד) דהוא ענין אחד עם שיעור המשנה (שביעית פ"ט מ"ז) משתדד רביעה שניה, לפי שבת דין גוזרין תענית [שניות] והן מגיעות עד החנוכה, ומשתדד דוקא שתדד בודאי, וברוב שנים מגיע ירידות הגשם ברביעה שניה, עד החנוכה, ולכן נקיט בירושלמי (דמאי פ"ב הי"א) עד החנוכה.

ביאור המשנה

וזה פירוש משנתינו דקודם רביעה שניה ספיחין הן, ואסורין למאכל בהמה, ולעשות ממנו מלוגמא לאדם, ואסור ליהנות ולישרוף אותם למלוגמא במרחץ ואפיה ובישול, אבל אחר כך פקע איסור ספיחין, ונהנין למאכל בהמה ושורפין לאפיה ולבישול ולמרחץ.

ביאור התוספתא

ומה שאמר בתוספתא (שביעית פ"ה הי"י) מאכל

בכאן יש לעיין מעט, לשם יחוד קודשא בריך הוא. [כתב הרמב"ם (שמיטה פ"ה הי"ב)] מרחץ שהוסקה בתבן ובקש של שביעית, מותר לרחוץ בה בשכר, ואם אדם חשוב הוא אסור, שמא יסיקו בה דברים אחרים בשבילו, כדי שיהיה ריחה נודף, ונמצאו מפסידין פירות שביעית. וכתב הראב"ד (שם), אמר אברהם, המשנה (שביעית פ"ח מ"א) לא אמרה אלא 'מותר לרחוץ בה, ואם מתחשב הוא, לא ירחוץ', ופירשו בגמרא (ירושלמי שם) אם אדם חשוב הוא לא ירחוץ. [ונראה לי] דמותר לרחוץ דאמר ברישא, בחנם הוא, אבל בשכר לא, דהוי כסחורה, ואם אדם חשוב הוא לא ירחוץ, דחנם ידידה כשכר דמי, ואם כדבריו אדם חשוב לא ירחוץ בשום מרחץ בשביעית, ומאי איריא כשהוסק בתבן וקש של שביעית.

דעת הרע"ב שפקע קדושת שביעית מדבר הראוי למאכל

[עוד כתב הרמב"ם (שם פ"ה הי"ב)] אין נותנין תבן וקש של שביעית לא לתוך הכר, ולא הטיט, ואם נתן וישן עליו, הרי הוא כמבוער. תנור שהסיקוהו בתבן וקש של שביעית יוצן, ומשתדד רביעה שניה במוצאי שביעית, נהנין ושורפין בתבן ובקש של שביעית. (וע"כ). והוא משנה לקמן (שביעית פ"ט מ"ז), וביאר לקמן הרע"ב הטעם, דברביעה שניה כבר נסרח התבן שבשדה ממאכל חיה, פקעה קדושת שביעית ממאכל בהמה שיש בבית, ועושין ממנו כל צרכו, וכי אמרינן כלה לחיה מן השדה כלה מה שבבית היינו אם החיה אכלה כל מה שבשדה, אבל זה שמסריח וניפסוד, אדרבה כשכלה לחיה בשדה מחמת שניסרה, פקעה ממין זה קדושת שביעית, והיינו דוקא במאכל בהמה.

השגה על הרע"ב

והוא סברא חלושה לומר שפקע קדושת שביעית לגמרי מדבר הראוי למאכל, ודי היה לך לומר בסברא חלושה וגרוע כזאת לפטרו מן ביעור, דהרי אם זה המין היה בשדה כבר היה נסרח, לא קרינן ביה כלה לבהמתך שבבית, דלא אמרינן הכא אלא שאם זה המין היה בחוץ היה לה לחיה לאכול, ולכן חייב בביעור, אבל זה שנסרח, ואם היה גם זה בשדה כבר היה מסריח, ולכן פטור בביעור, אבל שיפקע קדושת שביעית לגמרי מנא לך.

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבותינו זי"ע

לא תרָאָה אֶת הַמּוֹר אַחֲדוֹ אוֹ טוֹרוֹ נִפְלִים בְּדָרְךָ וְהִתְעַלְמֶתָ מֵהֶם הֵקֵם הַקִּים עִמּוֹ (כב ד)

כלום, וְצִרִיךְ צִדִּיק מִזֶּה הַעוֹלָם שֶׁיִּצְעוֹר לוֹ שִׁירָאָהוּ אֵיךְ שֶׁלֹּאט לֹאט יִחְזוֹר לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם וְתִבְרַךְ בְּאֵמַת וְלִהְיוֹתוֹ לְדָבָר הַיְשָׁרָה. רבנו הפיר את בְּנוֹ שֶׁל הַצִּדִּיק שֶׁהֵיךָ דוֹעַ לְצִדִּיק, וְעַל זֶה בָּכָה רַבְּנוֹ וְאָמַר 'אֵיבֵב סִקְעָן אֲזוּי זַיִן, וְעַר וְיִוִּיסֵט וּוּאֹ אֲוִינֹ הַאֲלָטֵן מִיר, צוֹ אֲוִינֹ וְעִמְעַר אֲוִיפֹן רִיכְטִיגֹן וְעוֹיגֹ לֵאמֹר יְכֹל לְהִיֹּת כְּזֹאת, מִי יוֹדֵעַ הֵיכֵן אֲנִיחֵנו אֲוִיחֵזִים, אִם אֲנִיחֵנו הוֹלְכִין בְּדָרְךָ הַיְשָׁרָה. זֶה הֵיךָ בְּכִלְתוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ.

'עבודת עבודה' אמרות קודש טאהש

אחר גַּמֵר עֲרִיכַת הַשְּׁלַחֵן סִפֵּר רַבְּנוֹ, שֶׁשְׂפָנְכַנְס לְבִיתוֹ אַחַר קִבְּלַת שֶׁבֶת בָּא אֲלוֹי צִדִּיק אֲחַד מֵעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ הִיֹּת שֶׁהוּא הַשְּׂאִיר אַחֲרָיו אֶת בְּנוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא מִמְּלֵא אֶת מְקוֹמוֹ וּמְנַחֵל אַחֲרָיו אֶת קַהֵל הַסִּידִיּוֹ, וּבְנוֹ הוּא עֲרִלְיָךְ אֲבָל הוּא נָפֵל בְּעוֹלָם הַתְּמוּרָה וְתְמוּרָה פְּרוּשׁוֹ שְׂפָחְלִיף הַכֵּל, מִפְּנֵי שְׂעִבְדוֹתוֹ אֵינּוּ לְגַמְרִי בְּאֵמַת בְּתֵי פִינִיּוֹת, אִז אֵין לוֹ קוּיִם, שֶׁקֵר אֵין לוֹ נְכִילִים, וְצִרִיךְ הוּא הַחֲלִיף לְמַחְשְׁבוֹת סְחֻרוֹת וְעַן אוֹצֵר הַחִיסִים (וְיִקְרָא רַצָּנִי), וְעַם כֵּל זֹאת הוּא מְנַהִיג עוֹלָם גְּדוֹל. וְעַל כֵּן בָּא לְבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁאֲעִשֶׂה לוֹ טוֹבָה, מִפְּנֵי שֶׁמְעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן אֵינּוּ יְכוֹל לַעֲשׂוֹת

סִפֵּר הֵרֵב הַקְּדוּשׁ רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מִטְּאֵהֶשׁ זי"ע: הַסִּיד אֲחַד הֵיךָ גַּר בְּעִיר בְּרַגְסֵז שֶׁהֵיךָ נוֹהֵג לְנִסְעֵ פְעִים תְּכוּפוֹת אֶל רַבְּנוֹ הַגָּאוֹן הַקְּדוּשׁ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר צְבִי מְקַאמְרָנָא זי"ע לְשִׁבְתוֹת וְיָמִים טוֹבִים. וְסִפֵּר מֵה שֶׁרָאָה בְּעִינָיו בְּהִיֹּתוֹ אֲצֵל רַבְּנוֹ: פֵּעַם אַחַת בְּלִיל שֶׁבֶת קִדְשׁ בְּעַת שְׂנַכְנַס רַבְּנוֹ לַעֲרֹךְ אֶת שְׁלַחְנוֹ הַסְּחֹר, הַתְּחִיל רַבְּנוֹ לְכַפֹּת בְּכִיּוֹת נוֹרָאוֹת וְשִׁפֵּךְ נִהְרוֹת שֶׁל דְּמָעוֹת, בְּעַת שֶׁהִגִּיעַ לְקִדְשׁ עַל הַיָּיִן לֹא יָכֹל רַבְּנוֹ לְהוֹצִיא מִלֵּה מִפּוֹ מִרְבַּת הַדְּמָעוֹת. אֲנִיחֵנו לֹא יָדַעְנוּ אֵיזֶה סִפֵּה לְמָה שֶׁאַרְע, מֵאַרְע כְּזֶה עוֹד לֹא הֵיךָ.

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

פי תצא למלחמה על איביך. (דברים כא ז) לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע

תכלית בריאת יצה"ר ויצה"ט באדם

באמת נראה, כי יצה"ר ויצה"ט שומרים את האדם ומייעצים אותו לטוב, והם ב' מלאכים המלוים לאדם בכל מקום. ובמקום אחר נראה, שהיצה"ט מלאך והיצה"ר שד.

ודע כי עץ הדעת כולל התפשטות הדעת בחסדים וגבורות, לידע ולאהוב את בוראו, בין בעת השפעות חסדים 'בה' אהלל דברי' (תהלים נו יא), ובין ביסורים וגבורות 'באלהים אהלל דברי' (שם) ובקדושה שניהם טובים. וכשחטא אדם בעץ הדעת יהיה מה שיהיה, פגם במוח דעת, ועשה פירוד ביניהם מבלי לקבל באחדות אהבה כמו ר' עקיבא לקיים אהבה ביסורין, ונעשה פירוד בין חסדים וגבורות, ואחוז בהם הקליפות, כי בריאות עולם היה על ידי צמצום וגבורות ודין ודיני ויסורי אדם הם גוף אל הנשמה וחיות הרוחניות.

וכשאדם מקבל היסורין באהבה ובשמחה, מרוב שמחת תורה ותפלה ותפילין שהוא בחינות החיות והרוחניות, הוא מחדש בריאות עולם, ומקרב הכלל ומוזכר אות אל הנשמה שהוא החיות האלוהית, ואור אי"ס המאיר לכל באור נפלא רוחני, ומקשר ומדבק הגוף והחומר אל הנשמה שהוא חיות אלוהית אור המתוק ונועם עליון, ממילא נתבטל הדין והצער, כי אין מרגיש כלל בצער ויסורי הגוף, הן יסורים מדוחק ועוני ויסורי הגוף, ועל כלם יסורי מיתה, כשרואה ראשי ערב רב שקר וכזב גובר בעולם ועולה למעלה, והקדושה נשפלת עד לעפר בחלישות דעת הרבה, ומקבל באהבה.

ועיי זה מהפך החומר לצורה, ובשפלת הרוח לגמרי, כי ידע באמת שאין שום דבר אלא בהשגחות המשגיה, ובכל תנועה ממש אלופו של עולם, ובזה ממתיק מעצמו כל הדינים והצער, והגוף נעשה נשמה, וחס וחלילה בהיפוך דוחה הגוף מן הנשמה והוא חורבן עולם.

לכך עצה היעוצה, 'ואהבת את ה' אלהיך' (דברים ו ה) שהוא בחינות דין ויסורין וחלישות דעת ועניות, לקבל הכל בשמחה ובאהבה באמונה גדולה, באחדות הדעת שאין שום מציאות דבר קטן וגדול בלתי מציאות השי"י, ולקשר הכל אל יהוה שהוא חסדים והנשמה עיי' ואהבת [אותיות] 'אית' והי"ב אף 'בסופה' (במדבר כא יד) ובשערה שם גם כן. ודרכו ויחודו, עיני תולדות יעקב יוסף [פרשת] עקב. וכשדוחה ועושה פירוד בין גבורות לחסדים, אז מתאחזין הקליפות באור גבורות, ומביאין אותו לגאווה וכעס, ואז נישלם קליפת נה, ונעשה עץ הדעת טוב ורע, והגבורות נדבקים בהם הרע של הקליפות, וחוזר להיות שד ולא אדם, והדעת שלו נעשה טוב ורע.

אמנם הנשמות הקדושות שכבר נטהרו, נעשה להם הכנות והתעוררות ולבושים וקשטים לעבודת השי"י, עיי כתנת אור, אך אותם הנשמות שלא נטהרו לגמרי נעשה להם לבושים מכתנת עור יצה"ר גבורות שמעורר אותן, אם זוכה אדם כובש תאוותו וגם מקבל יסורין באהבה, אזי מקיים 'בכל לבבך', והיצה"ר חוזר ונעשה מלאך קדוש...

וכשהאדם נולד, הנה הנפש שלו צריכה לברר הניצוצין המגיע לחלקו שנפלו ממנו ומשורש נשמתו בקליפות נה עיי חטא של אדה"ר, אשר זה כוונת לידת אדם, והנה על ידי תורה ומצוות ותפלה מברר אותן חלקים שנפגמו, ויצר טוב ויצר רע הם דעת של אותו נפש, וכשמתקנין אותן ניתקנו כל החלקים וכו'...

ודע, שיש פנימית וחצונית בכל ההוה בקדושה פנימית נפש ורוח של ישראל, וחצונית נחלק

לשנים. פנימית של חצונית, מלאכי שלום האומרים יבוא שלום, והם דבוקים עם נפשות הצדיקים. וחצונית של החצונית 'אראלים צעקו חוצה' (ישעיה לג ז), וכל זה בקדושה.

וכנגדן פנימית וחצונית, והפנימית נפשות גרים טוב שבנגה, ונפשות גוים חצונית שבנגה, וכן חצונית נחלקים לשתיים שדין יהודאין ושדין נוכראין, ונפש צדיק יש לו מלאך יצר טוב ממלאכי שלום, ויצר הרע שד יהודי. וכשמזכר עצמו במדות טובות ובתורה לשמה, נעשה מלאך שלום, ואם לאו הוא שד יהודי מתגאה על כל, ומדבר סרה על כל הצדיקים ומטהר את הטמא ומכשיר את הפסול ומתיר את האסור. ולעם הארץ יצי"ט מאראלים, ויצר הרע שד גמור בעל תאוה, וכשמזכר אותו נעשה גי"כ מלאך קדוש, ונפש הגרים והאומות הרעים יצר הטוב ויצר הרע שדים...

זהר ח"י ח"א דף קח.

עיקר בריאת העולם הוא לכבוש הטבע

וכל עיקר בריאת העולם היה לכבוש טבע, ולהכניע רע שלו, מדות רעות ותאוות יצרו, להפכם לטוב, לאהבת ישראל, ולקבל יסורים באהבה ושמחה. כי כל החשכות והיסורין עוברין הם ומאירין לדור ודור, ואחר החשך 'ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור' (בראשית א ג) אור אין סוף המאיר עד נקודת התהום, לכל אחד לפי ערכו ונשמתו, וימעיט עצמו ממש כעפר שנדושין עליו ממש, והעיקר הוא האמונה.

'נתיב מצותיך' יחוד ג, א

אלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו

בזה שמשביעין אותו הוי צדיק (נדה ל:), מקשרין אותו שיהיה בכחו לתקן נפשו על ידי הבל תורתו ותפלתו, שיתעוררו עליונים לקראתו ויתחברו ב' הבלים יחד על ידו, כטעם 'למדני לעשות רצונך כי אתה אלהי' (תהלים קמג ז), להכרעות 'הוי צדיק', על ידי שהקב"ה עוזרו... ועל ידי זה 'מלמד ידי לקרבי, למלחמה של היצר, ובא הכרעה מהמכריע [ה]עליון לנטותו לטוב, על ידי התקשרות שקשרו אותו בהבלים עליונים קודם צאתו מרחם. 'יולך אדני חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו' (תהלים סב יג), ובאמת 'טוב עשית עם בןדך' (שם קיט סה) ולא אני... שכל בחינות שבועה הוא ברה שנקשר על ידי שבועה בשורש אמונתו ושורש שורש בשורש עליון, ועל ידי התקשרות עליון יעשה בתחתון, ויאיר באור שורש נשמתו.

ויש שלש בחינות, תורה, מצוה, כוונה, שלשה לבושים, עובדא, מלולא, כוונה, מילאכים, נישמות, שיכינה, כטעם ושמי"ן על ראשך, עולמות, נשמות, אלהות ומתעורר ונמשך על ידיהם חיי מאלהות, בני משורש נשמות, מזוני מעולמות.

ועל כולם יש שבועה, שקשרו אותו בשורש עליון, שיוכל לנענע אורות עליונים, וסוד שבועת הפקדון, שמשביעין הולד ומלמדיו לו את כל התורה, שלא יכחש בפקדון, ויאיר לו ולנפשו בהבל התורה, להמשיך הבל עליון, רוח הקודש.

'אוצר החיים' יוקרא דף קנט.

כל התחלות קשות

על כן יכין עצמו להתחיל בפשטות

קבלתי מאת מורי ורבי, חיות נפשי, הגאון הקדוש רבינו אברהם יהושע העשיל מאפטא 'כי לפתח חטאת רובץ' (בראשית ד ז) ויכל התחלות קשות' ולכן כשמתחיל תיכף בכוונה שיעלה למדריגות רמות, באהבה ויראה ובהתפשטות הגשמיות, לא יעלה בידו כי היצר הרע האורב והשוטא יבלבל אותו במחשבות שלו, ולכן כל

התחלות בתורה ובפרט בק"ש ותפלה, יהיה התחלה, להכין עצמו על פשטות הדברים שהוא מחויב בהן על פי התורה, לומר הדברים בפשטות ולהשתתף נפשו עם כל ישראל, עם כל נפש קטן וגדול ממש, ממש באמת ואח"כ כשיכנסו יעלה השם יתברך ממדריגה למדריגה עד רום המעלות, לפי ערך נשמתו ואמת שלו, 'זאתה תשמע השמים מכון שבתך [וגו'] ונתת לאיש ככל דרכיו אשר תדע את לבבו כי אתה ידעת לבדך את לב כל בני האדם' (מ"א ח לט).

'נתיב מצותיך' אמונה א, ז

אי אפשר להתחיל מצוה בלתי תערובת היצר

על כן יתעורר קודם לענין גופני

'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך' (תהלים קיט, טט), ואמר מרן אור ישראל (תוי"י חוקת ה. צפנת פענח קד:) כשאדם רוצה לקום בחצות ליל, והיצר בודאי יקטרג עליו, ויפיל עליו שינה, וכן כל כיוצא באלו ענינים, עצה היעוצה להתעורר לאיזה ענין גופני, לעשות צרכיו ולעסוק בעניני הגוף ואח"כ יואשיבה רגלי אל עדותיך.

וכן אמר הקדוש רבינו יצחק מדראהביטש, כשאני רוצה לידע לדרך להוכיח לבני ישראל, היצר מתגרה בי ואומר יצחק שב בביתך ולמוד תורה, למה לך לטלטל עצמך ולבטל מדברי תורה, ואני אומר לו אני נוסע בשביל מעות, ואז משיב לי בשביל מעות, לך לשלום, בודאי מצוה גדולה תעשה, וכשאני בא למקום, אני משליך לחוץ הפנייה החצונית ואני עושה העיקר, ואמר כי אי אפשר לשום התחלת מצוה רבה, להיות בלתי תערובת של היצר, כי כשירצה לעשות מיד לשמה, יתגרה בו היצר להלחם כנגדו, ויתבטל מכל וכל.

'נתיב מצותיך' תורה א, ד

כל מעשה היצר שם מציאות השי"י

ובא לעורר לעבודתו ית"ש

עיינ בתולדות (ויקהל ג), שהיה מלך אדיר, ושלח אחד מעבדיו לאנשי מדינתו, וכסות ולשון שינה כאלו הוא מלך, ומפתה שימרדו במלך, ויקבלו אותו למלך, ויש שעמדו להלחם נגדו במלחמה כבידה, ויש שנתפתו אחריו, וכשבא למדינה של חכמים, אמרו היאך יהיה זה שמלך כסיל כמותו, יבוא להלחם עם מלך אדיר, אלא ודאי ששם הוא גם כן רצון המלך לנסות אותנו וכיוצא, ואמר לו זה, ועשו שלום עמו. והנמשל מובן, שכל תאות עולם הזה, וכל מעשה היצר וכל מחשבותיו הרעים, שם שם הוא מציאות השם יתברך איזה ניצוצי טובים, והכל בא לעורר לעבוד למלך הכבוד, מחשבה של אהבה להפכו לאהבת השם יתברך...

'נתיב מצותיך' אמונה ו, ד

מלחמת היצר היא תמידית לכופו לטוב

'ולא יהיה מנוח לכף רגלך ונתן ה' לך שם לב רגז' וגו' (דברים כח סה). 'כפי' נקרא הכופף את יצרו, כמו שדרשו במדרש (במדב"ר יד ז) 'כפי' זה אברהם, שכפף את יצרו, 'רגלך' חסר לשון יחיד כינוי על היצר הרע שנקרא נוקבא כמבואר בעץ חיים, שלא יהיה לך מנוחה מן יצר הרע, אלא תמיד תהיה צריך לכופו אותו למדות טובות וצדקה וחסדים ושמירת הלשון, ולהתקדש הרבה ביחודים במותר לך, ולא לאכול ולשתות הרבה כבהמה, והוא תוכחת מרן [הבעש"ט] מה לך יצרי כי תמיד תרדפני, 'ונתן ה' לך שם לב רגז' להכניע הרשעים, ויכליון עינים' מצפה עד כלות הנפש לישועה ותבא, 'ודאבון נפשי' על עבירות וחלישות דעת כדי שלא תפול ברשת הגאווה.

'היכל הברכה' דברים דף קעז: